

Št. Janž pri Velenju. Dne 13. novembra ob 3. uri popoldne se bo igrala v novi dvorani igra »Pri kapelici«. Pričakujemo obilne udeležbe!

Vojnik. V nedeljo dne 13. novembra igra naše društvo igro »Martin Krpan«.

Nekaj o mesecu.

Obraz meseca poznamo deloma zelo natančno, a samo deloma, kajti 41 odstotkov njegove površine nam ostaja nevidnih. Mesec se vrti namreč tako, da nam kaže vedno isto stran svoje površine in le zaradi nekkih nihlajev vidimo tudi delček nasprotne strani, ki nam bo pa v ostalem popolnoma nevidna in neznana, dokler se človeški tehniki morda ne posreči izumiti vozila za polete v vesoljnost. Za sedaj se moramo zadovoljiti z vsekakor izdatnimi podatki, ki so jih o mesecu dognali zvezdoslovci.

Nekoliko številčk: Mesec je oddaljen od zemlje 345.000 do 400.000 km; njegov premer znaša 3500 km, torej okroglo tri enajstine zemeljskega premera. Njegova masa znaša končno okroglo 1 osemdesetinko zemeljske mase. Ozračja naš nebesni spremljevalec nima, ker je njegova privlačnost tako majhna, da bi ga ne mogel pridržati. Tudi vode nima in s tem temeljnih pogojev za kakšno organsko življenje. Le samo v globinah največjih žrel bi lahko živeli morda kakšni nizki organizmi (alge itd.). Površina meseca je torej strahotna puščava peska, lave itd., vanjo so zajedeni stotine kilometrov široki lijaki, ki jih obdaja do 7500 m visoko gorovje. Mesec ima okrog 600 gora s preko 2000 m. Že s prostim očesom spoznamo gorovja, namreč svetle lise na mesecu, temne lise pomenijo nižave. Gorovja na mesecu so večinoma čudne, okrogle tvorbe s premerom do 300 km. Nešteto je takšnih »žrel«, ki merijo 1 do 40 km v premeru. Prvotno so mislili, da so vulkanskega izvora, a zdaj prevladuje mnenje, da so nastali

pod udarom padajočih meteorov. Celo na zemlji, ki jo vendar zelo dobro ščiti ozračni plašč, imamo takšno, 1 km široko žrelo, ki so ga ustvarili meteori. To je Canon Diablo v Arizoni (Severna Amerike).

O razmerju med mesecem in človekom ne ve niti moderna znanost veliko povedati. V nekem oziru igra mesec v praksi veliko vlogo, namreč v oziru pije in oseke, ki nastajata pod privlačnostjo meseca. Nastoj obeh pojavov se da natančno izračunati in je za plovbo seveda izredne važnosti. Kako vpliva mesec na vreme, o tem smo še malo poučeni in je veliko vprašanje, ali povzročajo lunine mene spremembe vremena. Znano je, da vpliva mesečina baje na »mesečnike«, bolnike, ki imajo navado, da v spanju vstajajo in opravljajo stvari, o katerih ničesar ne vedo, ko se prebudijo. Tudi druge bolezni so baje pod vplivom meseca. — Zelo važen je mesec kot činitelj našega časovnega štetja. Še danes delimo svoje leto v »mesece«, tedne itd. v glavnem na osnovi luninih men.

Št. Peter pri Mariboru. Deževno vreme nas silno moti pri spravljaju zadnjih jesenskih pridelkov. Otožno jesensko vreme je bilo tudi na dan Vseh svetnikov. V obilnem številu so se župljani udeležili popoldanske cerkvene svečanosti in procesije na počivališče naših rajnih k Materi božji na Gori. Mrtvaška opravila je opravil naš dušni pastir župnik č. g. Tkavc ob asistenci g. p. Žige. Cerkevni pevski zbor je zapel ob pokopališki kapelici žalostinko, moški pevski zbor pa še posebej z občutkom ganljivo »Oj Dobrodo, slovenskih fantov groba«. Nekaj pa se je opazilo, mnogo grobov je bilo zapuščenih. Mladi rod kaj rad pozabi na svoje roditeje in dobrotnike. So pa tudi zgledi ljubezni in hvaležnosti, ki se segajo preko groba.

Št. Peter pri Mariboru. Smrt zadnje čase pridno kosi. Zbira si mlade in stare. V Hrenčci je umrla posestnica Vračko Terezija, stara komaj 42 let. V Celestrini pa je umrl bivši viničar Mulec Anton v visoki starosti 81 let. Rajni je živel v veliki bedi in pomanjkanju in kot tak je tudi umrl, zapuščen. — S trgatvijo smo končali. Količina in kakovost je večja, odnosno boljše od lanske. Šentpeterski vinogradniki so se dogovorili, da vinskega mošta pod 3 Din za liter ne bodo prodajali. Tako je tudi prav. Naj bi se tega sklepa oprijeli tudi vinogradniki iz drugih krajev.

Zimica. Na misijonsko nedeljo popoldne je bil na župnijskem pokopališču pri Sv. Barbari v Slov. goricah pokopan 81letni posestnik Neuvirt Karol. Rajni je bil globokoveren mož, skrben gospodar, marljiv kot čebelica ter uslužen sosed, vsled česar je užival pri soobčanih ugled in spoštovanje. Pogrebni sprevod od hiše žalosti do cerkve, oziroma do pokopališča je vodil vlč. g. župnik J. Potočnik. Na sedmini za rajnim se je nabrlo za katoliške misijone lepo svoto 140 Din. Vsem blagim darovalcem »Bog plačaj!«, rajnemu pa mir in pokoj!

Marenberg. Novic je tu pri nas vedno dosti, samo to je, da jih tukajšnji »Gospodarjevi« dopisniki zelo malo zve. Zato pa zbira te vesti toliko časa, da se mu zdi vredno, da se pred nje natisne Marenberg, čeravno morajo bravci, ki jih marenberške vesti zanimajo, nanje precej dolgo čakati. — Zadnje čase je smrt izbirala med ljudmi z nad 40 leti, ki so razen enega vsi iz trga. Na starostni oslabeledosti je umrla 80letna prevžitkarica Marija Rojak, ki je leta 1923 obhajala zlato poroko. Ponesrečil se je 41letni Pavel Brezovnik, dimnikarski pomočnik pri g. Sehaerju. Bil je nekaj časa v slovenjgraški bolnici. Vrnivši se domov, se je nanovo prehladil in umrl. Po več kakor polletni bolehanju, odrevenlosti desne strani telesa, posledici možganske kapi, je izdihnil dušo 70letni delavec Anton Špač. Starost 46 let je dočakala soška tukajšnjega trgovca in postojnica Marija Langeršek. Radi reka je bila mesecev navezana na bolniško posteljo. K poslednjemu počitku so jo pospremili razen domače duhovščine še gg. župnika iz Remšnika in Brezna, Vid Pavlič in

ime »Duguay-Trouin«. Udeležila se je pomorske bitke pri Trafalgaru 21. okt. 1805, kjer se ji je posrečilo, da je ušla zmagovitemu brodogovju angleškega admirala Nelsona. Kmalu po srečno uspelem pobegu pa je bila zajeta od angleških ladij. Omenjena ladja je najstarejša bojna ladja na celem svetu. Na Angleškem zbirajo prostovoljne prispevke, s katerimi hočejo »Implacable« preurediti v vojsko ladjo.

Japonski pojmi o časti.

Iz Tokija, japonske prestolnice, javljajo naslednje: Trobentač japonskega polka Tsurumatsu Tsuruoka bi

je jasno, kako lopovi da so bili njuni stražniki. Prigoljufati so hoteli denar. Da se niso zadovoljili z 2000 rupijami, je bil dokaz dejstvo, ker še niso ostavili Bombaya. Zadeva z dragulji je tudi bila sumljiva. Misli in tuhtal je, kako bi jim prekrizal peklenko zlobne nakane. Iztrgal je iz zvezka drugi listič, na katerem je opisal Sita in doživljaj. —

Prisvetilo je drugo jutro.

Vrč za vodo je bil prazen. Mnogo vode sta porabila včeraj za izpiranje ran in sta čutila žejo. Rama je trkal brezuspešno na vrata. Pograbil je vrč, ga pognal z vso močjo v vrata, da se je raztreščil z glasnim ropotom. Nikdo se ni oglasil. Vrgel je po tleh še skledo za riž. Učinek je bil istotako brezuspešen kakor pri vrču. Na tleh je ležal le kup črepij.

Očividno ni bil nikdo doma, bila sta nezastražena.

Prilika se je nudila za pobeg.

Hrepeneče je pogledal proti oknu. Ko bi že bil enkrat gori, da bi lahko poskusil odpornost

železnega omrežja. Skušal se je pognati s skokom do okna, a bilo je le previsoko.

Ko bi imel pri sebi nož, da bi izdolbel v steno stopnice. A stoj! Mogoče bo šlo s črepijnami.

Pobere črepinjo in postrže omet s stene. — Kmalu se prikaže rujava opeka. Z držajem od vrča kraspa po opeki, ki se uda in že je napravljena luknja, v katero lahko porine stopalo svoje noge.

Sita mu pomaga in oba sta z mrzlično pridnostjo na delu.

Če ju le ne bo kedo zasačil!

Kmalu mora Rama sam delati. Prosto ima le še eno roko. Z nogami že stoji v izkopanih luknjah in kraspa višje. Počasi se dviga in že sedi na oknu, pa železne palice kljubujejo njegovim močim. Tudi te mora razkopati. Kmalu vidi, da ta posel ni pretežaven. Ko je že razrahljal omrežje, ga pokliče Sita:

»Rama, skoči z okna, čujem glasove!«

Liki blisk je mladec na tleh in prisluskuje. Da, to so glasovi. Spozna Šefkijo, služabnika.

Marko Sagaj, učiteljstvo in uradniško, gasilno društvo, trška godba in mnogo ljudstva od blizu in daleč. Ob obe sta se poslovila šolski upravitelj g. Ložnik in učiteljica gđc. Majcen, zahvaljujoč se ji za njeno sodelovanje pri dobroteljskih društvih. Zapela pa je šolska mlada »Vigreda« in mešani zbor »Blagor mu«. Mesto venca na njen grob sta darovala gg. Adalbert in Leopold Cusel, oba iz Maribora, in sicer prvi 300 Din za marenberške občinske reveže in drugi 100 Din za marenberško gasilno društvo. Prepričani smo, da je to zelo primeren način, počastiti spomin umrlih. — Zadnjo nedeljo v septembru smo praznovali Smihelsko nedeljo. Bila je ob 10. uri običajna procesija s svečami, nato pridiga g. župnika iz Brezna in slovesna služba božja. — Smihelski sejem je bil slabo obiskan. — Nihče si ne bi mislil, da se znajo marenberški šolarji tako postaviti kakor so se predzadnjo nedeljo oktobra na Slomšekovi proslavi v Brudermanovi dvorani. Za uvod je bil prizor, kako se dečki pogovarjajo o življenju škofa in obenem prednašajo njegove pesmi. Nato so nastopale deklice z deklamacijami in s petjem Slomšekovih pesmi, ki so jih podale v obliki iger in simboličnih vaj, kakor: Preljubo veselje, Glejte, že solnce zahaja, Zapuščena sirota itd. Najlepše je naredila petletna Mičika, ki je prednašala pesem o času. Dekliški zbor je nastopil s točko »Predice«, ki je predla ob kolovratu. Nato ji g. župnik iz Remšnika Paulič imel govor o življenju Slomšekovem, spremljan s skioptičnimi slikami. Povdarjal je, da je dobri škof vse svoje življenje delal le v blagor svojega naroda slovenskega, pravičen pa je bil tudi do ljudstva druge narodnosti, radi česar so ga vsi dobri ljudje spoštovali; trpel pa ni narodnih mlačnežev in odpadnikov. Pri proslavi sta pomagali dve gđc. učiteljici. — Od zapada je prišel k nam cirkus, ki je za nekaj dni pritegnil predvsem mlado, pa tudi staro. Odpotoval je dalje proti vzhodu. — Veliko se je pričelo zidati v trgu: g. zdravnik povečava svoje stanovanjske prostore, g. Vrenčur si dela vilo, ravno tako g. Pregljan.

Sv. Trojica v Slov. goricah. Pred dvema tednoma nekega močno deževnega dne smo šli Trojičani v prav velikem številu iz vseh naših vasi in tega proti Negovi. Umrla je nam-

reč tam pri svoji nečakinji Mima Koček in njo smo hoteli na njeni zadnji poti spremljati. Vsi smo jo prav dobro poznali, to zlato dušo, to trpinko, ki je kakor potrpežljivi Job svojo težko živčno bolezen prenašala 15 let z nadčloveško potrpežljivostjo, mirnostjo in udanostjo. Kak brezverec bi si v taki hudi in dolgotrajni bolezni že davno končal svoje življenje. Naša Mima pa je bila vsa drugačna, ker je bila v njej živa vera, ker je trdno zupala, da bo po tem trpljenjapolnem življenju prešla krono zveličanja. Pokojna je bila botrica zastavi naše fantovske Marijine družbe ter članica tukajšnje dekliške Marijine družbe in III. reda. Zato so se ji pa tudi šle pokloniti vse te cerkveno družbe s svojimi zastavami. Vodil je pogreb naš župnik in gvardijan g. P. Ernest Jenko. Blagor njeni utehi in miru željni duši!

Sv. Andraž v Slov. goricah. Smrt je imela zadnji čas pri nas obilo žetev. Najprej je umrl v ptujski bolnici Feliks Brlak iz Vitomarec v starosti 18 let. Dalje je smrt potrkala na vrata družine Zorkove v Smolincih in odvedla seboj tekom enega meseca dva brata Franca in Martina Zorko. Njuno mlado življenje je uničila jetika. Par dni za tem pogrebom je utonil v Pesnici Alojz Zorko, kmetski sin iz Čagone, župnija Sv. Anton v Slov. gor. Zokopan je na tukajšnjem pokopališču. Nepričakovano, kar čez noč pa je umrl Ivana Suhač iz Vitomarec. Zvečer je še zdrava bila, zjutraj pa so jo našli mrtvo, zadeto od srčne kaplj. Naj počiva v miru! Pa žalibog, smrti še ni bilo zadosti. Potrkala je zopet na vrata hiše Habjaniča, kmeta v Vitomarcih. Zahtevala je mlado in pridno hčerkico, Marijino družbenico Liziko Habjanič. Pokojna Lizika je bila vrlo in pošteno dekle. Pogreb, ki se je vršil dne 21. oktobra, je bil veličasten. Belo oblečena dekleta z zastavo in križem so nesle mrtvo truplo pokojne Lizike tja v cerkev, v katero je tolikokrat rada zahajala. Ob odprtem grobu se je z iskrenimi besedami poslovil voditelj Marijine družbe, č. g. župnik Ivan Alt. Domače naj tolaži dobri Bog! In nazadnje nas je zapustila žena Neža Kocmut, posestnica iz Rjavec. Pokojna je veliko trpela v svoji bolezni, zato je usmiljeni Bog ni zapustil ob njeni smrtni uri. Počivajte mirno, vi dobri fa-

rani, v hladni zemlji in naj vam bo dobri Bog usmiljen sodnik!

Sv. Andraž v Haložah. Suša, ki nas je letos tako neusmiljeno pritiskala, je našim, od ljubelega Boga obilo blagoslovljenim vinogradom precej prizanesla. Celo najmanjši vinogradniki so bili v zadregi, kam z mostom. Vreme nam je precej nagajalo pri trgatvi, pa kadar je zasijalo zlato solnce, nam je pogled na krasno obloženo vinsko trto privabil iz naših gripsmice našega velikega Slomšeka, ki jo Haložani radi pojemo: »Že čriček prepeva, ne more več spat.« — Pred kratkim smo spremljali k zadnjemu počitku mladega moža Janeza Cafuta v njegovem šele komaj 36. letu, in ubogo trpinko Marijo Hujski. Imela je na obrazu raka. Ker ni mogla uživati več nobene hrane, je prišla njena rešiteljica smrt, katero si je po šestletnem trpljenju že srčno želela. Večkrat, ko se je v strašnih bolečinah kar zvijala, je v svoji zmedbi zapela kakšno pesmico, posebno ono: »Lepa si lepa, roža Marija«. Gotovo zdaj gleda njo, pri kateri je v prestrašnih bolečinah iskala tolažbe. Njena smrt nam je bila v tolažbo, da zdaj ne trpi več na tem svetu. — Smrt Barbare Vindliš nas je pa pretresla do kosti. Pred 10 leti je morala v umobolnico v Ljubljano. Ko se je vrnila zdrava, ji je mater zadela kap. Ljubeznivo je svoji ljubi sestri pomagala materi streči 7 let. Vsi smo jo radi imeli, saj je bila vedno vesela, prikupljive narave. Takoj po poroki je začela tožiti o bolečinah v glavi in želodcu. Begala je od moža in mu obljube, da se vrne o gotovem času, ni držala. Pri tem njenem čudnem obnašanju ji je mož branil težko delo. Dne 14. septembra jo je mož zopet spravil na veliko prigovarjanje na svoj dom, na kar je sledil jok brez nehanja, ne da bi domači zvedeli od nje kaj je vzrok. Zinila je samo besedo, da ne bo dolgo živela. Zvečer, ko je očelical družino k molitvi, je ne da bi se odzvala, izginila v temno noč. Ker ni bilo nobene sledu več o njej, je njene domače grozno pretresla vest, da se je neka ženska oseba vrgla pod brzovlak na Hajdini. Nesrečno žrtev so izkopali in so domači spoznali svojo Barčiko. Njenim domačim, dobremu možu, očetu in sestri naše sožalje! Depisnika »Domovine« in vse one, ki širijo vest o zagonetnem zločinu in s tem večajo nemir strašno zadeti

Srce mu začne nabijati. Pa tudi sedaj se najbrž nikdo ne zmení za ujetnika. Rama spleza zopet na okno in začne odstranjevati iz zidu železne palice eno za drugo. Po dveh urah je okno nezamreženo, oba otroka se glasno zasmējeta. — Hvala Bogu, sedaj se bosta lahko vrnila h patru Sahebu.

Skok skozi okno na dvorišče bi bil preveč nevaren. Rama najde izhod. Po tleh ležijo konci motvoza, s katerim je bil včeraj zvezan. Konci so kmalu zvezani, pritrjen eden konec za okno in Sita mora k bratcu na čeno.

Rama opazuje nekaj časa skozi okno dvorišče, da se prepriča, če kedo ne opazuje njunega početja.

»Tako, Sita, jaz se bom spustil kot prvi po vrvi in ti slediš. Le zapri oči in se spuščaj prav počasi. Ne prenašlo, sicer si obžgeš roke!«

Dečko se upa kot prvi skozi okno, pomaga sestrici in že drčita navzdol.

Kakor hitro sta na trdih tleh, preiščeta dvorišče, ki je obdano od visokega zidu. Nikjer okna, razven onega, pri katerem sta utekla iz so-

be. Po dvorišču je bilo razmetanih vse polno zabojev. Dvorišče ima obliko peterokotnika, katerega tvorijo strani raznih hiš.

Samo v Sahibovo hišo vodijo vrata, ki se puste odpreti od obeh strani. Plazi se bliže in poslušaj. Zdi se mu, da nekaj šušlja in mrmra. Čuje stopinje in naenkrat — solnce zahaja — udari mu na uho Šefkijeva večerna molitev k Allahu.

Po končani molitvi slišita glas kačjega moža:

»Šefkija!«

»Tukaj!« odgovori sluga iz sobe.

»Ali se še tvoja žena ni vrnila?«

»Ne, a vsak trenutek mora biti doma.«

Moža razpravljata o vzrokih ženine zamude.

»Že prihaja.«

»Ona bo, saj ne more nikdo drugi v hišo.« Rama in Sita slišita njen vstop.

»No, stara, kje imaš denar? Meni ga moraš izročiti!«

naj bil zatrobil ob priliki manevrov ~~pozdrav~~ ni signal g. generalu. Trobil je in opazil prepozno, da je iztroben tal popolnoma napačen pozdrav. To lastno zmoto je smatral za onečaščenje čelga polka. Komaj se je vrnil z vaj v vojašnico, se je obesil. Na listiku, katerega je zapustil, so bile zabeležene besede: »Samo smrt lahko popravi mojo zmoto. Obesil se bom, da bo oprana čast regimenta.«

Inserirajte!

(Dalje sledi.)